

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zpráva o průběhu a zkušenostech z realizace 6 čtenářských dílen v hodinách českého jazyka a literatury

(Šablona č. 1 Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti)

Základní informace o projektu

Číslo Prioritní osy:	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory:	1.1
Příjemce:	<i>Základní škola a mateřská škola Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace</i>
Název projektu:	<i>Výzva č. 56</i>
Registrační číslo projektu:	<i>CZ.1.07/1.1.00/56.1429</i>

Základní informace o čtenářských dílnách

Termíny realizace čtenářských dílen:	21. 9. 2015, 5. 10. 2015, 12. 10. 2015, 19. 10. 2015, 26. 10. 2015, 23. 11. 2015
Ročníky:	čtvrtý
Pedagog/ové:	<i>Mgr. Pavlína Lomičová</i>
Jména účastníků:	<i>Žáci 4. třídy</i>

Podrobná zpráva o průběhu a zkušenostech z ověřování 6 čtenářských dílen

Cíle čtenářských dílen ve čtvrtém ročníku základní školy

1. Žáci si budou pravidelně nosit svojí volbou vybranou knihu na dílnu čtení a budou schopni s ní pracovat.
2. Žáci budou přemýšlet o přečteném textu a dokážou své myšlenky písemně, verbálně i graficky zpracovat.
3. Žáci budou schopni sdílet své myšlenky o textu se spolužáky a vytvářet tak soudržné a příjemné společenství ve třídě.

Témata šesti čtenářských dílen:

- 1) Kniha „Čáp nejní kondor – téma dětství
- 2) Četba vlastní knihy – zaměření na postavu
- 3) Četba vlastní knihy – zaměření na postavu

- 4) Práce s textem Rasmus tulákem – význam rodiny
- 5) Společná ukázka z knihy Rasmus tulákem – dárek pro Rasmuse
- 6) Text z knihy Pišťucha má problémy – pětílístek

V první čtenářské dílně jsem volila úsměvnou knihu Radůzy Čáp nejní kondor, kde se zabývá vzpomínkami na vlastní dětství. V úvodu jsem kromě hry Kdybych byl... volila jednu z Radůzinych písní, protože umí navodit veselou a podnětnou atmosféru, což se podařilo. V úvodu k práci s textem jsem se ještě zmínila o Radůze jako písničkářce a zároveň autorce naší ukázky. Metodou řízeného čtení jsme se seznámili s důležitými aktéry příběhu – babičkou, dědečkem, psem Arynem i samotnou autorkou – Radkou. Jednotlivé postavy jsou svérázné, především dědeček, proto žáky čtení bavilo, což se projevilo v závěrečné části hodiny, kdy jsme porovnávali záznamy o jednotlivých postavách.

Ve druhé čtenářské dílně jsme se již zaměřili na práci s vlastními texty. V úvodu jsme se zabývali otázkou sympatií. Jak jsem zjistila, mediální svět je pro děti velmi přitažlivý a především známé sportovce hodnotí jako výrazně kladné hrdiny. Velmi důležitý je i vzhled. Mnou zvolený hrdina, chlapec Long, na jehož osobě jsem modelovala další činnost, není ani krásný ani sportovec, ale naopak hoch, který bojuje s předsudky ve společnosti. Na tabuli je předloha pro pracovní list. Žáci zapisují jméno postavy a uvádějí důvody, proč jim je postava sympatická. Následovala část hodiny určená pro tiché čtení. V poslední části hodiny si žáci sdělovali ve dvojicích informace o svých hrdinech. Nezbyl nám již čas na společné sdílení.

Třetí čtenářská dílna byla věnována stejné problematice rozšířené o osobu žáků. V úvodní části žáci vytvářeli myšlenkovou mapu o sobě. Zdůrazňovala jsem jim, aby psali skutečně vše, co je napadne – vlastnosti, zájmy, co nemají rádi, co naopak milují, o čem sní, co je baví a nebaví ve škole aj. Ve druhé části jsem rozdala grafický organizér, v němž měli vyplnit, co mají se svou postavou z knihy společného a co je naopak odlišné. Aktivitu jsem modelovala na postavě Longa z knihy Dračí polévka a své osobě. Následoval čas na samotné čtení. V závěrečné části hodiny se žáci věnovali tvorbě grafických organizérů a jejich sdílení ve dvojicích. Někteří byli velmi pohotoví a rychlí, většina práci stihla. Společné sdílení však již neprobíhalo podle mých představ, žáci již nebyli příliš soustředění na práci.

Pro čtvrtou a pátou čtenářskou dílnu jsem zvolila knihu Astrid Lindgrenové Rasmus tulákem, kde je popsán těžký osud dětí bez rodiny. V úvodní části žáci odhalovali klíčová slova pro příběh pomocí hry Rychlí špioni. Tato aktivita zaznamenala velký úspěch. Následovala metoda řízeného čtení a v závěru ukázky i čtení s předvídaním. Protože se jedná o poměrně dlouhý text, pro společné čtení byly vybrány pouze části a důležité momenty v příběhu jsou dovyprávěny. Děti reagovaly spontánně, zvolené otázky pro ně byly jednoduché. V závěru hodiny jsme hlasovali, zda má Rasmus šanci získat nové rodiče. Většina žáků si myslela, že rodiče nezíská.

V páté čtenářské dílně jsme se k příběhu vrátili. V úvodní části hodiny jsme si zopakovali všechny informace o Rasmusovi, které jsme si pamatovali. Následovalo společné čtení opět proložené vyprávěním některých pasáží. Děti se v závěru dozvěděly, že Rasmus skutečně nové rodiče nezíská. V poslední části hodiny měli žáci za úkol použít grafický organizér „Dárek“ a nakreslit nebo napsat, co by Rasmusovi darovali. Objevovaly se různé nápady, které často vycházely z příběhu, např. peníze, hromada šnečích ulit, oblečení, vajíčka, ale i dopis od nalezených rodičů aj.

V úvodu šesté čtenářské dílny jsme se ještě k Rasmusovi vrátili. Na jeho postavě jsem modelovala metodu pětílístku. Žáci dostali pracovní listy a tato předloha byla nakreslena na tabuli. Žáci společně doplňovali možné varianty jednotlivých otázek a požadavků: Jaký je? Co dělá/dělal? Věta o čtyřech slovech vystihující Rasmuse, jeho možná přezdívka, synonymum. Ve druhé části nás čekal příběh „Pižmoň rebeluje“. Nejdříve jsme si vysvětlili

význam klíčových slov, poté následovalo řízené čtení proložené vyprávěním. Třetí část byla ve znamení tvorby pětilístku o jedné z hlavních postav příběhu. Děti si mohly vybrat mezi Sigurdem a Bundem. Někteří žáci by potřebovali na závěrečnou aktivitu více času, proto již nedošlo na sdílení pětilístků, pouze jsem si je prohlédla a individuálně zhodnotila.

Hodnocení cílů čtenářské dílny

Ve většině případů si žáci byli schopni nosit svou knihu i s ní pracovat. Pokud někdo knihu neměl, byl mu přidělen náhradní text, což se na práci žáka projevilo spíše negativně. Většinu úkolů žáci zvládali, někdy nastal problém s časovým rozvržením hodiny, který se projevil na třetím cíli čtenářských dílen. Sdílení ve dvojicích a následně v kroužku považuji za největší slabinu. Málokdy se nám tato aktivita zdařila. Bude nutné přemýšlet více o náplni jednotlivých hodin a jejich časovém rozvrhu.

Celkově hodnotím čtenářské dílny jako přínosné. Děti čtou rády a věřím, že díky čtenářským dílnám se jejich obzor ve výběru zajímavých titulů rozšíří.

Seznam četby žáků používané při čtenářské dílně

GOGELA, Evžen a Ivo MACHARÁČEK. *Tajemství staré bambitky*. 1. vyd. V Praze: Česká televize, 2014, 126 s. Edice České televize.

MM, Jacob Ludwig Karl a Wilhelm Karl GRIMM. *Pohádky bratří Grimmů: Fairy tales by the brothers Grimm*. 1. vydání. Brno: Edika, 2015, 184 stran

PEROUTKOVÁ, Ivana. *Anička na horách*. 1. vyd. V Praze: Albatros, 2011, 120 s

WALLIAMS, David. *Babička drsňačka*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2012, 250 s. Ahoj! (Argo

KINNEY, Jeff. *Deník malého poseřoutky*. 1. vydání. V Praze: Cooboo, 2015, 217 stran

RODDA, Emily. *Deltora*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2012, 126 s

CHAINANI, Soman. *Škola dobrá a zlá*. 1. vyd. Praha: Cooboo, 2015, 353 s.

WERICH, Jan. *Fimfárum*. 11., rozš. vyd., V Albatrosu 6., rozš. vyd. V Praze: Albatros, 2012

TATULLI, Mark. *Tomáš Děsný: splašila se strašidla*. 1. vydání. Brno: CPress, 2015

TOLKIEN, J. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Vyd. 8., V Argu 4., S těmito ilustracemi 1. Praha: Argo, 2013

Podpis zpracovatele :

Jméno statutárního orgánu/oprávněné osoby subjektu:

Mgr. Iveta Myšková

Podpis statutárního orgánu/oprávněné osoby/razítko:

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVYOP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

(Šablona č. 1 Čtenářské dílny jako prostředek ke zkvalitnění čtenářství a čtenářské gramotnosti)

Základní informace o projektu

Číslo Prioritní osy:	1 Počáteční vzdělávání
Oblast podpory:	1.1
Příjemce:	Základní škola a mateřská škola Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
Název projektu:	Výzva č. 56
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.1.00/56.1429

Základní informace o čtenářských dílnách

Termíny realizace čtenářských dílen:	21. 9. 2015, 5. 10. 2015, 12. 10. 2015, 19. 10. 2015, 26. 10. 2015, 23. 11. 2015
Ročníky:	pátý
Pedagog/ové:	Mgr. Pavlína Lomičová
Jména účastníků:	Žáci 5. třídy

Podrobná zpráva o průběhu a zkušenostech z ověřování 6 čtenářských dílen

Cíle čtenářských dílen ve čtvrtém ročníku základní školy

1. Žáci si budou pravidelně nosit svojí volbou vybranou knihu na dílnu čtení a budou schopni s ní pracovat.
2. Žáci budou přemýšlet o přečteném textu a dokážou své myšlenky písemně, verbálně i graficky zpracovat.
3. Žáci budou schopni sdílet své myšlenky o textu se spolužáky a vytvářet tak soudržné a příjemné společenství ve třídě.

Témata šesti čtenářských dílen:

- 1) Kniha „Čáp nejní kondor – téma dětství
- 2) Četba vlastní knihy – zaměření na postavu

- 3) Četba vlastní knihy – zaměření na postavu
- 4) Práce s textem Rasmus tulákem – význam rodiny
- 5) Společná ukázka z knihy Rasmus tulákem – dopis pro Rasmuse
- 6) Text z knihy Pišťucha má problémy – pětিলístek, diamant

V první čtenářské dílně jsem volila úsměvnou knihu Radůzy Čáp nejní kondor, kde se zabývá vzpomínkami na vlastní dětství. V úvodu jsem kromě hry Kdybych byl... volila jednu z Radůzinych písní, protože umí navodit veselou a podnětnou atmosféru, což se podařilo. V úvodu k práci s textem jsem se ještě zmínila o Radůze jako písničkářce a zároveň autorce naší ukázky. Žáci dostali kopie první kapitoly a samostatně pracovali s textem. Seznámili se s důležitými aktéry příběhu – babičkou, dědečkem, psem Arynem i samotnou autorkou – Radkou. Odpovědi na otázky zapisovali do pracovních listů. Pracovali poměrně rychle a soustředěně. V poslední části hodiny jsme společně kontrolovali jednotlivé odpovědi na otázky.

Ve druhé čtenářské dílně jsme se již zaměřili na práci s vlastními texty. V úvodu jsme se zabývali otázkou sympatií. Jak jsem zjistila, mediální svět je pro děti velmi přitažlivý a především známé sportovce hodnotí jako výrazně kladné hrdiny. Velmi důležitý je i vzhled. Na své četbě jsem modelovala, jak budou žáci pokračovat po skončení samostatného čtení. Zvolila jsem grafický organizér Sympatie, kam žáci zaznamenají jména 4 postav a graficky v % zvýrazní míru svých sympatií. Alespoň u jedné postav vysvětlí důvody svých sympatií/nesympatií. Práce s grafickým organizérem žáky zaujala, bavilo je procentuální vyjádření skutečnosti. V závěru jsem si jednotlivé grafické organizéry ukázali, nezbyl nám však prostor na sdílení ve dvojicích.

Třetí čtenářská dílna byla věnována stejné problematice, ale zaměřili jsme se na pocity naše i našich postav. V úvodní části žáci vytvářeli list svých pocitů podle tabule a využívali velmi oblíbeného znaku – smajlíku. Ve druhé části jsem rozdala grafický organizér, v němž žáci měli pojmenovat pocity a nálady vybraných postav, které znázorňují jednotliví předkreslení smajlíci. Aktivitu jsem modelovala na postavě Longa a dalších postavách z knihy Dračí polévka. Následoval čas na samotné čtení. V závěrečné části hodiny se žáci věnovali tvorbě grafických organizérů a jejich sdílení ve dvojicích. Všichni žáci stihli vytvořit grafický organizér, jen u některých smajlíků měli problém najít vhodnou postavu. Opět se nám příliš nedařilo společné sdílení, žáci již nebyli soustředění na práci.

Pro čtvrtou a pátou čtenářskou dílnu jsem zvolila knihu Astrid Lindgrenové Rasmus tulákem, kde je popsán těžký osud dětí bez rodiny. V úvodní části žáci odhalovali klíčová slova pro příběh pomocí hry Rychlí špioni. Tato aktivita zaznamenala velký úspěch. Následovalo samostatné čtení, při němž žáci ke každému klíčovému slovu zaznamenávali, jak je využito v ději. Při společné kontrole jsem zjistila, že úkol splnili bez větších problémů. V závěru hodiny jsme hlasovali, zda má Rasmus šanci získat nové rodiče. Většina žáků si myslela, že rodiče nezíská.

V páté čtenářské dílně jsme se k příběhu vrátili. V úvodní části hodiny jsme si zopakovali všechny informace o Rasmusovi, které jsme si pamatovali. Následovalo samostatné čtení ukázky. Po jeho skončení žáci ústně odpovídali na otázky napsané na tabuli. Děti se v závěru dozvěděly, že Rasmus skutečně nové rodiče nezíská. V poslední části hodiny měli žáci za úkol použít grafický organizér „Dopis“, v němž měli Rasmuse povzbudit a dodat mu naději, že se brzy objeví hodní rodiče. Někteří žáci tuto aktivitu úplně nedokončili, měli tedy dopis donést na příští čtenářskou dílnu.

V úvodu šesté čtenářské dílny jsme se ještě k Rasmusovi vrátili. Na jeho postavě jsem modelovala metodu pětিলístku. Žáci dostali pracovní listy a tatož předloha byla nakreslena na tabuli. Žáci společně doplňovali možné varianty jednotlivých otázek a požadavků: Jaký je?

Co dělá/dělal? Věta o čtyřech slovech vystihující Rasmuse, jeho možná přezdívka, synonymum. Ve druhé části nás čekal příběh „Pižmoň rebeluje“. Nejdříve jsme si vysvětlili význam klíčových slov, poté následovalo převyprávění části příběhu. Poté děti samostatně četly ukázkou. Třetí část byla ve znamení tvorby pětilístku o jedné z hlavních postav příběhu. Pro rychlé žáky jsem měla ještě připravenou metodu diamantu, díky níž je možné zobratit postavy dvě, ale nikdo tuto aktivitu nestihl. Děti většinou tvořili pětilístek se Sigurdem. V závěru hodiny jsme si jen zběžně pětilístky porovnali.

Hodnocení cílů čtenářské dílny

Ve většině případů si žáci byli schopni nosit svou knihu i s ní pracovat. Pokud někdo knihu neměl, byl mu přidělen náhradní text, což se na práci žáka projevilo spíše negativně. Většinu úkolů žáci zvládali, někdy nastal problém s časovým rozvržením hodiny, který se projevil na třetím cíli čtenářských dílen. Sdílení ve dvojicích a následně v kroužku se málokdy zdařilo. Jedním z důvodů je fakt, že děti mají čtenářskou dílnu šestou vyučovací hodinu, kdy jejich soustředění značně polevuje. Také se zde vyskytují problémy s kázní některých žáků.

Přes veškeré problémy a nedostatky hodnotím čtenářské dílny v pátém ročníku pozitivně. Děti ve většině případů čtou rády a také rády pracují na úkolech souvisejících s texty.

Seznam četby žáků využívané při čtenářské dílně

GOGELA, Evžen a Ivo MACHARÁČEK. *Tajemství staré bambitky*. 1. vyd. V Praze: Česká televize, 2014, 126 s. Edice České televize.

MM, Jacob Ludwig Karl a Wilhelm Karl GRIMM. *Pohádky bratří Grimmů: Fairy tales by the brothers Grimm*. 1. vydání. Brno: Edika, 2015, 184 stran

PEROUTKOVÁ, Ivana. *Anička na horách*. 1. vyd. V Praze: Albatros, 2011, 120 s

WALLIAMS, David. *Babička drsňačka*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2012, 250 s. Ahoj! (Argo

KINNEY, Jeff. *Deník malého poseroutky*. 1. vydání. V Praze: Cooboo, 2015, 217 stran

RODDA, Emily. *Deltora*. 2. vyd. Praha: Fragment, 2012, 126 s

CHAINANI, Soman. *Škola dobrá a zlá*. 1. vyd. Praha: Cooboo, 2015, 353 s.

WERICH, Jan. *Fimfárum*. 11., rozš. vyd., V Albatrosu 6., rozš. vyd. V Praze: Albatros, 2012

TATULLI, Mark. *Tomáš Děsný: splašila se strašidla*. 1. vydání. Brno: CPress, 2015

TOLKIEN, J. *Hobit, aneb, Cesta tam a zase zpátky*. Vyd. 8., V Argo 4., S těmito ilustracemi 1. Praha: Argo, 2013

Podpis zpracovatele :

Jméno statutárního orgánu/oprávněné osoby subjektu:

Mgr. Iveta Myšková

Podpis statutárního orgánu/oprávněné osoby/razítko: